

Josephina (Josephine) Faniella Henny Klein is geboren in Düsseldorf, Duitsland, op 17 oktober 1926. Ze was de dochter van Simon Klein (5 juni 1897, Mielec, Polen), een verkoper, en zijn Nederlandse vrouw Marie Norden (6 oktober 1889), dochter van een textiel producent. Josephine had een broer Eli (1925). Het gezin is Joods van origine, maar leefde seculier. Haar ouders trouwden op 19 december 1923 en gingen als vertegenwoordiger naar Duitsland. Na een paar jaar keerden ze in 1932 terug naar Nederland.

Eli en Josephine waren voor de oorlog actief binnen Scouting.

Op het moment dat de Duitsers Nederland binnen vallen woont de familie Klein in Amsterdam. In de nacht van 14 mei 1940 maakt hun moeder Josephine en Eli wakker. Samen met hun oom Ralph stapte het gezin in een taxi voor een rit naar IJmuiden. In de donkere haven proberen veel mensen weg te komen van het oprukkende Duitse leger. Simon Klein wist een kleine roeiboot te kopen met water en voedsel. Zodra het gezin in de boot stapte stapten meer mensen aan boord. Zelfs toen het bootje vol zat probeerden meer mensen aan boord te komen.

Geen van mensen aan boord had ervaring met varen. Eli en een andere jongen, allebei scouts, namen de roeispanten. Terwijl ze in het donkere water roeiden, konden ze de flitsen van de kanonnen achter de stad IJmuiden zien. Het plan van de heer Klein was om naar zee te roeien, waar ze zouden worden opgepikt door een passerend schip.

Het werd dag en weer nacht toen de wind opstak en golven tegen de boot sloegen. Ze waren bedrogen en ze hadden slechts één sinaasappel bij zich en een kleine tank water, die ze uit een fingerhoedje dronken. Er waren geen passerende schepen.

Op de derde ochtend merkte Josephine dat het water in de boot steeg, en ze gebruikte snel haar gasmasker om het zeewater eruit te halen. De volgende dag zagen ze land. Ze dachten dat ze de honderd mijl naar de oostkust van Engeland hadden geroeid. Maar ze waren gewoon afgedreven langs de kust van Nederland, naar een andere binnengevallen haven, mogelijk Den Haag. Uitgehongerd en uitgedroogd van de dorst, keerden de Kleins en hun passagiers terug naar de open zee en bleven hopen.

Als padvindster had Josephine geleerd te navigeren met behulp van de sterren en ze bepaalde het noorden. Maar niemand had de energie om te roeien, want ze dreven in het Kanaal. Ze probeerde de anderen scoutingliedjes te laten zingen, maar iedereen had te veel

dorst. De dagen waren heet voor mei en de nachten waren pikdonker. Twee keer zagen ze vliegtuigen. Eén open vliegtuig dook naar hen toe en de piloot wees met zijn arm in de richting van Engeland.

Meer dan een week nadat ze Nederland hadden verlaten, zag een Britse destroyer het kleine bootje. Tegen die tijd waren ze half bewusteloos, en hun voeten waren opgezwollen van het zeewater. De Britse matrozen droegen ze aan boord en brachten hen naar een ziekenhuis in Maidstone. De ziekenhuizen in Kent stonden allemaal paraat voor de op handen zijnde evacuatie uit Duinkerken: volledig bemand maar nog leeg.

De Kleins herstelden snel van 'trench foot' en toen de evacuatie uit Duinkerken begon, werden ze naar een vluchtelingenherberg in Chelsea gestuurd, gevuld met Belgische vissersgezinnen en gerund door Engelse vrouwelijke aristocraten.

De Kleins wilden naar Amerika, maar konden geen paspoorten krijgen, dus vestigden ze zich in Chester. Ze werden verwelkomd door burens met verse groenten, schooluniformen en steun. Josephine maakte vrienden via de plaatselijke Girl Guides en vervolgens de Sea Rangers. Europese meisjesgidsen die in Groot-Brittannië aankwamen, werden niet 'Refugee Guides' genoemd, maar 'Golondrinas' het Spaanse woord voor Zwaluwen. De Britse Gidsen kregen de opdracht om goed te zorgen als zo'n Zwaluw in hun gemeenschap neerstreek; "help haar de winter overleven, zodat de zon weer gaat schijnen in Europa en ze ongeschonden en blij naar huis kunnen vliegen".

Josephine groeide op in Engeland en studeerde er sociologie. Ze startte een baanbrekende cursus over jeugd- en gemeenschapswerk en publiceerde verschillende boeken. *The study of groups and working with groups* bood een praktische gids in jeugd- en opbouwwerk en in de psychotherapie. Een later boek, *Samples from English Cultures*, analyseerde de naoorlogse sociale veranderingen en de opvoeding van kinderen.

Josephine is nooit getrouwd en heeft nooit de drang gevoeld om kinderen te krijgen. Ongetwijfeld heeft haar werk met jonge mensen deze behoefte vervangen. Haar vroege ervaring om met haar familie te ontsnappen uit door de Nazi's bezet gebied, vormde en motiveerde haar passie voor sociale rechtvaardigheid en haar carrière als onderzoekster, schrijfster en psychotherapeute. Ze luisterde graag naar barokmuziek, ter ontspanning na het werk.

Josephine overleed op 13 november 2018 in Londen.

More information

Boek: How the Girl Guides won the war, door Janie Hampton

[The history girls blogspot](#)

[The Guardian – Josephine Klein Obituary](#)

[The History Girls: Small boats in the English Channel by Janie Hampton \(the-history-girls.blogspot.com\)](#)

[Maria Norden \(archieff.amsterdam\)](#)

[Simon Klein \(archieff.amsterdam\)](#)

[Algemeen Handelsblad » 20 okt 1926 - Art. 211 | Delpher](#)

Dit verhaal is onderdeel van *Scouts in de oorlog*, een verzameling verhalen als eerbetoon aan al die (oud) scouts die zich ingezet hebben voor onze vrijheid en hulp aan de medemens of die slachtoffer werden van oorlogsgeweld, in Nederland en het verre oosten. Met de verhalen willen we inspiratie bieden aan de scouts van nu, in hun wekelijkse activiteiten en als voorbereiding op hun bijdrage aan lokale herdenkingen. Kijk op <http://vrijheid.scouting.nl> voor meer informatie en alle andere verhalen.